

H. Peygamber, şehit ailelerine özel ilgi gösterir, onların ekonomik durumlarını araştırır, kimilerinin maddî ihtiyaçlarını karşılama hususunda kendilerine yardımcı olur, kimilerine bağışta bulunur, kimilerine de ganimetten pay ayırırdı. Ayrıca insanları kimsesizlerin imdadına koşmaya teşvik ederdi.

Onun şehit ailelerine karşı tutumunun en güzel örneklerinden birini, ünlü sahâbî Câbir b. Abdullah'a olan davranışlarında bulmak mümkündür.

Abdullah b. Amr b. Harâm, Ensar'dan Benî Seleme kabilesinin ileri gelenlerindedir. Bedir Savaşı'na katılmıştır. Uhud Savaşı başlamadan önce oğlu Câbir'i yanına çağırarak ve bu savaşın ilk şehitlerinden biri olacağını ümit ettiğini söyleyerek geride bırakacağı kızlarına bakmasını ve borçlarını ödemesini vasiyet etmiştir. Savaşın başlamasından hemen sonra şehit edilmiş ve Uhud şehitlerinin ilki olmuştur.

Babası şehit olduğunda Câbir on sekiz yaşlarındaydı. Babası Abdullah geride altı yetim kız çocuğunu ve bir hayli de borç bırakmıştı. Alacaklılar, Yahudilerdi. Abdullah'ın, iki hurma bahçesi vardı. Fakat bunların mahsulü borçlarını karşılayacak miktarda değildi. Hurma mevsimi girince, Yahudiler alacaklarını ısrarla istemeye ve Câbir'i sıkıştırmaya başladılar. Câbir, onlara hurma bahçesinin bütün mahsulünü vermeyi teklif ettiği halde kabul etmediler. Bunun üzerine Câbir, H. Peygamber'in huzuruna vararak, kendisine yardımcı olmasını istedi. Hurma bahçesinden başka gelirleri olmadığını ve o yılki ürünün de borcunu karşılamaya yetmeyeceğini H.

Peygamber'e bildirdi. Hz. Peygamber de, Abdullah'ın borcuna karşılık hurma bahçesinin bütün mahsulünü almalarını ve borcunu silmelerini alacaklılara teklif ettiyse de, yanaşmadılar. Alacaklılar, Hz. Peygamber'in, borcun bir kısmını bu yıl, kalanını da gelecek yıl almalarına dair teklifini de kabul etmediler. Bunun üzerine Hz. Peygamber, toplanan hurmaları birkaç öbek halinde yığdırdı. Hurma öbeklerinden en büyüğünün çevresini üç kere dolaşıp dua ettikten sonra, ölçeği eline aldı ve herkese alacağı nispetinde hurma vermeye başladı. Hz. Peygamber'in bir mucizesi olarak Câbir'in bütün borçları ödendikten sonra hurmalarda da herhangi bir eksilme görülmedi. (Buharî, Meğazî, 18, İstikrâz, 8,9, Vesâyâ, 36; Ahmed b. Hanbel, III, 373).

Hz. Peygamber'in, Câbir b. Abdullah ile aralarında geçen şu olay da oldukça ilginçtir. Kendisiyle birlikte Zâtürrikâ' Gazvesi'ne katılan Câbir'in, maddî sıkıntı içinde olduğunu öğrenen Hz. Peygamber, onun devesine müşteri oldu. Câbir, devesini Hz. Peygamber'e hediye etmek istediye de Hz. Peygamber bunu kabul etmedi ve onunla pazarlığa girişti. Uzun süren latifeli bir pazarlıktan sonra Câbir, devesini Hz. Peygamber'e sattı (İbn Hişam, III, 158; Ahmed b. Hanbel, III, 376).

Câbir, Medine'ye yaklaşınca Hz. Peygamber'e yeni güveği olduğunu söyledi. Câbir'in evlendiğini öğrenen Hz. Peygamber, Medine yakınlarındaki Sırar mevkiine varınca, orada bir deve boğazlattı ve Câbir için düğün yemeği verdi. Câbir Medine'ye dönünce deveyi teslim etmek için götürdüğünde ise Hz. Peygamber ona borcunu ödedi ve deveyi de kendisine hediye etti. Câbir o sırada tanıdığı bir Yahudiye rastladı ve durumu ona anlattı. Yahudi: "Demek o senden deveyi satın aldı, parasını verdi, sonra da deveyi sana hediye etti ha!" diyerek hayretini gizleyemedi (Ahmed b. Hanbel, III, 376).

Diđer taraftan Hz. Peygamber, Uhud savaŐından bir gŭn sonra Hamrâul'-Esed Gazvesi'ne giderken, sadece Uhud'a katılanların bu gazveye katılmasına mŭsade ettiği halde, babası bir gŭn Őnce Őehit olan Câbir b. Abdullah'a Őzel izin vermiŐtir. Vakıdî'nin bildirdiğine gűre Câbir, Hz. Peygamber'e gelerek, kız kardeŐlerine bakacak baŐka kimsesi bulunmadığı için babasıyla birlikte Uhud Gazvesi'ne katılmadığını bildirmiŐ ve Hamrâul'-Esed Gazvesi'ne katılması için kendisinden izin istemiŐtir. Hz. Peygamber de istisnai olarak ona izin vermiŐ, onun dıŐında Uhud'a katılmayan hiç kimseye izin vermemiŐtir (Vâkıdî, I, 336; İbn Seyyidi'n-Nâs, II, 37).

Hız. Peygamber'in bağışta bulunduğu ve kendileri için savaŐ ganimetlerinden pay ayırdığı daha başka Şehit yakınları da vardır. Uhud Savaşı'nda Şehit olan Enes b. Fedâle'nin yetim kalan oğlu Muhammed ile Hz. Peygamber'in baldızı Hamne bint CahŐ bunlardandır.

İbnŭ'l-Esîr'in naklettiğine gűre Hz. Peygamber, Enes b. Fedâle'nin ŭç yaŐlarındaki ođlu Muhammed'e, satılmamak ve hibe edilmemek kaydıyla bir hurmalık bađıŐlamıŐtır. (İbnŭ'l-Esîr, I, 126).

Hız. Peygamber'in kendisi için ganimetten pay ayırdığı Şehit ailelerinden biri Hamne bint CahŐ idi. Hamne, Hz. Peygamber'in halası Őmeyme bint Abdŭlmuttalib'in kızı ve hicretin beŐinci yılında Hz. Peygamber ile nikâhlanan Zeyneb bint CahŐ'ın kardeŐiydi. İslâmiyet'in ilk yıllarında Mŭslŭman olmuŐtu. Bŭyŭk sahabîlerden Mus'ab bin Őmeyr ile evliydi. Kocası, dayısı ve kardeşi Şehit olan bir hanımdı. Kocası Mus'ab, Uhud Gazvesi'nde Şehit edilmiŐti. Ayrıca Hamne'nin kardeşi Abdullah bin CahŐ ve dayısı Hz. Hamza da Uhud Őehitleri arasında bulunuyorlardı.

İslâm ordusu Uhud'dan Medine'ye döndüğünde, hanım sahâbîler, savaşa katılan yakınlarından haber sormak üzere Hz. Peygamber'e başvurular. Hz. Peygamber, hepsine cevap verdikten sonra sıra Hamne'ye gelince ona kardeşi Abdullah'ın ve dayısı Hamza'nın şehit edildiklerini söyledi ve sabır tavsiyesinde bulunarak sevabını Allah'tan beklemesini istedi. Hamne, "Allah onları bağışlasın ve onlara rahmet etsin" diyerek metanet gösterdi. Ardından Hz. Peygamber, kocasının da şehit edildiğini söyleyince Hamne, birden değişti ve: "Vay başıma gelenlere!" diye feryat ederek ağlamaya başladı. Bunun üzerine Hz. Peygamber, kadınlarda kocalarına karşı ayrı bir bağlılığın bulunduğunu söyledi. Uhud Gazvesi'nde İslâm askerlerine su dağıtan ve yaralıları tedavi eden Hamne'ye Hz. Peygamber'in, Hayber'de yiyecek yardımında bulunduğu nakledilmektedir (İbn Hişam, III, 62; İbn Sa'd, VIII, 241).

Hamne, daha sonra cennetle müjdelenen on sahabeden Talha b. Ubeydullah ile evlenmiş ve ondan da Muhammed ve İmran isminde iki oğlu olmuştur (İbn Sa'd, VIII, 241; İbnü'l-Esîr, IV, 428).

Bütün bu hâdiseler, Hz. Peygamber'in, şehitlerin geride bıraktıkları eş ve çocuklarına gösterdiği özel ilgi ve iltifatın tezahürleridir.

Hız. Peygamber, bir hadislerinde de: "Dul hanımların ve fakirlerin işlerine koşanlar, Allah yolunda cihat eden veya gündüz oruç tutan ve gece kıyama duran kimse gibi mükâfâta nail olurlar" (Buhârî, 1981: Edeb, 25) buyurarak insanları, şehitlerin geride bıraktıkları eşleri de dâhil olmak üzere bütün dul kadınlara yardımcı olmaya teşvik etmiştir.

